

dosarul nr. 3ra-998/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru: R. Berdilo
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: E. Palanciuc, A. Malîi, Vl. Clima,

Î N C H E I E R E

25 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecător
judecătorii

Ion Druță
Victor Burduh
Luiza Gafton

examinând problema admisibilității recursurilor declarate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și de către Liudmila Perederii,

în cauza civilă inițiată de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău, din 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II) și validarea mandatului primarului ales în municipiul Chișinău,

împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins cererile de apel declarate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, concurentul electoral Andrei Năstase, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și s-a menținut hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care nu s-a confirmat legalitatea alegerilor locale ale primarului general al municipiului Chișinău

c o n s t a t ă :

La 11 iunie 2018, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a depus în instanța de judecată o cerere privind confirmarea legalității alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II), și validarea mandatului primarului ales în municipiul Chișinău, în temeiul articolului 146 Cod electoral, dar și al punctului 19 din Instrucțiunea privind modul de împachetare, sigilare și transmitere a documentelor și materialelor electorale de la alegerile locale, aprobată prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3403 din 19 mai 2015 (f.d. 3, vol. I).

Prin hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nu s-a confirmat legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău, din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II).

S-a dispus transmiterea hotărârii în 24 de ore după adoptare către Comisia Electorală Centrală și Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 (f.d. 151, 153-167, vol. I).

La 20 iunie 2018, Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Pavel Dumitru, au declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 168, vol. I), iar ulterior un apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 216-223, vol. I).

De asemenea, la 20 iunie 2018, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, a declarat un apel nemotivat împotriva hotărârii din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 175-176, vol. I), iar ulterior un apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 201-206, vol. I).

La 20 iunie 2018, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a declarat un apel nemotivat împotriva hotărârii din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 182, vol. I), iar ulterior un apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 208-210, vol. I).

La 20 iunie 2018, Liudmila Perederii și Iuri Țopa au declarat apel împotriva hotărârii din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 171-172, vol. I), iar ulterior Liudmila Perederii și-a concretizat cererea de apel (f.d. 237-239, vol. I).

Prin încheierea din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a încetat procedura în apel conform apelului exercitat de Liudmila Perederii și Iuri Țopa (f.d. 55-57, vol. II).

Prin decizia din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-au respins cererile de apel declarate de Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, concurentul electoral Andrei Năstase, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și s-a menținut hotărârea din 19 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 58-77, vol. II).

În motivarea soluțiilor, instanțele de judecată au reținut că potrivit procesului-verbal privind totalizarea rezultatelor votării la alegerea primarului general al municipiului Chișinău (turul II de scrutin din 03 iunie 2018), întocmit la 04 iunie 2018, ora 12:00, a fost ales ca primar concurentul electoral din partea Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, Andrei Năstase, care a obținut 129 432 voturi, în defavoarea concurentului electoral Ion Ceban, care a obținut 116 789 de voturi.

Instanțele de judecată au subliniat că obiectivul fundamental al instanței de judecată la confirmarea rezultatelor alegerilor locale este cel de a evalua măsura în care procesul electoral s-a desfășurat în conformitate cu prevederile legale, în cursul unei campanii electorale fiind posibile anumite neregularități. Potrivit acestora, valabilitatea alegerilor depinde de dimensiunile și de amploarea neregulilor identificate.

În motivarea soluției, instanțele au avut la bază prevederile art. 74 alin. (4) Cod electoral, care stabilește că instanța de judecată nu confirmă rezultatele alegerilor locale în circumscripția respectivă în cazul constatării unor încălcări comise în timpul alegerilor sau la totalizarea rezultatelor, dacă aceste încălcări au influențat rezultatele alegerilor.

În temeiul art. 74 alin. (4) Cod electoral, instanțele de judecată și-au asumat misiunea de a verifica din oficiu atât acțiunile întreprinse de către autoritățile statului,

în particular de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, cât și acțiunile concurenților electorali.

Instanța de apel a respins alegerile reprezentanților Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, potrivit cărora instanța de judecată nu deține competența de a respinge solicitarea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 cu privire la validarea mandatului primarului ales în baza unor motive formale, în condițiile în care niciunul dintre candidații la funcția de primar nu au contestat rezultatele alegerilor locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău, și le-a calificat ca lipsite de suport juridic și ca subminând competența instanței stabilită în articolul 114 Constituția Republicii Moldova și art. 74 alin. (4), art. 146 Cod electoral, care stabilesc în mod expres că justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

În motivarea soluției de neconfirmare a alegerilor, Judecătoria Chișinău, sediul Centru și Curtea de Apel Chișinău au reținut că printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă s-a constatat că la data de 03 iunie 2018, adică în „ziua tăcerii”, concurentul electoral din partea Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, Andrei Năstase, a făcut agitație electorală. Cu referire la actul judecătoresc menționat, aceste instanțe au verificat dacă prin această încălcare au fost afectate/influențate rezultatele alegerilor locale noi desfășurate pentru alegerea primarului general al municipiului Chișinău.

Instanțele de judecată și-au asumat sarcina de a stabili dacă încălcările constatate au un caracter minor sau major, dacă privesc un segment îngust sau vast de alegători, precum și sarcina de a stabili impactul acestei încălcări asupra electoratului și asupra rezultatelor votării. În acest sens, instanțele au reținut că mesajele exprimate de Andrei Năstase, calificate ca agitație electorală în ziua alegerilor, au fost vizualizate și distribuite spre a fi vizualizate unui număr mare de persoane, care, deși nu poate fi apreciat cu exactă precizie, este unul de ordinul zecilor de mii. Acest număr este mai mare decât diferența de voturi dintre candidați existentă în turul II.

De asemenea, instanțele de judecată au reținut că desfășurarea agitației electorale în „ziua tăcerii” de către concurenții electorali Andrei Năstase și Ion Ceban sunt de natură să influențeze rezultatele scrutinului de vot, iar în aceste circumstanțe instanțele au evaluat impactul acțiunii de determinare a alegătorilor să voteze un anumit candidat și în funcție de prezența acestora la ambele tururi de vot. În acest sens, s-a constatat o prezență esențial mai mare a alegătorilor la vot în turul de scrutin din 03 iunie 2018, în care au fost admise încălcări ale Codului electoral de către concurentul electoral Andrei Năstase. În cursul judecării cauzei s-a stabilit că postările live-video, publicate de către concurentul electoral Andrei Năstase la 03 iunie 2018 și care constituie agitație electorală în sensul art. 52 Cod electoral, au fost vizualizate de mai mulți utilizatori ai rețelei de socializare Facebook, iar îndemnul concurentului electoral Ion Ceban, adresat cetățenilor municipiului Chișinău, a fost reflectat în sursele mass-media, fiind vizualizat de mai multe persoane. În consecință, o parte din persoanele care au vizualizat postările live-video și/sau informat din sursele media au fost convinse să voteze un concurent electoral sau altul în cadrul scrutinului din 03 iunie 2018, fiind alterat astfel rezultatul votării.

S-a mai reținut că prin cererea de apel, concurentul electoral Andrei Năstase și Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” au analizat comparativ alegerile ordinare ale primarului municipiului Chișinău din 2011 și 2015, contrapuse cu alegerile locale noi din 2018, astfel încât se atestă că în turul II prezența electoratului

este întotdeauna mai mare, însă această poziție nu a fost apreciată de instanța de apel ca fiind una plauzibilă, deoarece se constată că diferența prezenței cetățenilor în turul II în anul 2018 a crescut de trei ori comparativ cu scrutinele din 2011 și 2015 și această majorare definitivă a fost apreciată de Curtea de Apel Chișinău ca fiind una semnificativă și generată de agitația electorală făcută de concurenții electorali la 03 iunie 2018.

La 22 iunie 2018, Liudmila Perederii a declarat recurs împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de confirmare a legalității alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău din data de 20 mai 2018 (turul I) – 03 iunie 2018 (turul II).

În motivarea cererii de recurs, Liudmila Perederii a indicat că instanța de apel i-a adus atingere dreptului său la un proces echitabil, deoarece nu a aplicat legea care trebuia aplicată.

Recurenta a mai menționat că Curtea de Apel Chișinău este obligată, prin prisma art. 373 alin. (5) Cod de procedură civilă, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel.

Recurenta a concretizat că i-a solicitat Curții de Apel Chișinău să i se permită studierea materialelor dosarului, cerere care a fost admisă, însă după ce a depus cererea de apel motivată, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate.

La 22 iunie 2018, Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, au declarat recurs împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei decizii de confirmare a legalității alegerilor locale noi ale primarului general al municipiului Chișinău cu validarea mandatului primarului general ales al municipiului Chișinău, Andrei Năstase.

În motivarea cererii, recurenții au invocat ca temei de declarare a recursului încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aceștia au susținut că instanțele de judecată au constatat în mod eronat că îndemnul concurentului electoral de a ieși la vot, exprimat în ziua alegerilor pe paginile de socializare, constituie agitație electorală, iar presupusul impact al acestor acțiuni ar constitui temei de nevalidare a alegerilor locale noi.

Recurenții au precizat că concurentul electoral Andrei Năstase a înregistrat la 03 iunie 2018 câteva filmulețe live, prin care i-a îndemnat pe locuitorii municipiului Chișinău să iasă la vot și să-și exercite dreptul de vot, pentru ca mandatul viitorului primar să fie cât mai reprezentativ. Nu s-a precizat pentru care din concurenți să se voteze. Aceste postări au fost publicate doar pe pagina sa personală de pe rețeaua Facebook, nefiind difuzate prin intermediul mass-media.

Recurenții au susținut că instanțele de judecată au apreciat în mod neîntemeiat aceste acțiuni ca fiind agitație electorală, care are un caracter absolut și grav și care a generat creșterea numărului de persoane care au ieșit la vot în turul II de scrutin.

Pretinsa încălcare comisă de Andrei Năstase urma să fie examinată prin prisma răspunderii juridice electorale, reglementată de art. 75 alin. (2) Cod electoral, care prevede că pentru încălcarea legislației electorale, Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție îi poate aplica grupului de inițiativă sau concurenților electorali următoarele sancțiuni: a) avertisment; b) anularea înregistrării grupului de inițiativă; c) intentarea procesului contravențional conform legislației; d)

lipsirea de alocații de la bugetul de stat, ca sancțiuni de bază sau complementară; e) solicitarea anulării înregistrării concurentului electoral.

Recurenții au subliniat că nicio normă legală nu stabilește sancțiunea nevalidării rezultatelor alegerilor, motiv pentru care i-au solicitat instanței de recurs concretizarea normei legale care instituie refuzul confirmării legalității alegerilor pentru săvârșirea agitației electorale în ziua alegerilor.

De asemenea, aceștia au opinat că instanțele de judecată au eșuat în aplicarea art. 74 alin (4) Cod electoral, invocând în acest sens că în hotărârea nr. 34 din 13 decembrie 2016 privind confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova, Curtea Constituțională a stabilit la punctele 21 și 22 că în cursul unei campanii electorale sunt posibile anumite neregularități, însă valabilitatea alegerilor depinde de dimensiunile și de amploarea acestora constatate de autoritățile statului. În același context, instanța constituțională a reiterat că: (1) anularea alegerilor poate să intervină numai în cazul în care votarea și stabilirea rezultatelor au avut loc prin fraudă; (2) nu orice fraudă din procesul electoral este echivalentă cu fraudarea alegerilor, ci numai fraudă care este de natură să influențeze rezultatele alegerilor; (3) cererea de anulare a alegerilor trebuie să fie motivată și însoțită de dovezile pe care se întemeiază.

De asemenea, aceștia au afirmat că practica constantă a Curții Constituționale, care interpretează legea sub aspectele legate de temeiurile recunoașterii alegerilor valabile sau anulare a lor atestă că argumentul invocat de instanțele de judecată în prezenta cauză nu poate constitui temei pentru nevalidarea rezultatelor alegerilor locale noi.

Instanțele au statuat că impactul filmulețelor a fost unul extrem de mare. Ele au dus la creșterea numărului de alegători și au viciat rezultatele alegerilor, considerente din care recurenții au solicitat instanței de recurs să elucideze: (1) prin care procedee tehnice sau de altă natură instanțele au determinat care a fost numărul de vizualizări ale filmulețelor în ziua alegerilor până la închiderea secțiilor de votare, adică până la ora 21:00 a zilei de 03 iunie 2018? (2) prin ce procedee sau modalități tehnice instanțele au determinat care este numărul de persoane, dintre acelea care au vizualizat filmulețele video, care au mers la vot, fiind determinate de îndemnul lui Andrei Năstase și câte din ele au votat pentru Andrei Năstase? (3) prin ce procedee tehnice instanțele au determinat câte din persoanele ce au vizualizat acele filmulețe au avut dreptul de vot în municipiul Chișinău și cum au dedus instanțele din acest număr: numărul persoanelor care nu au atins majoratul, numărul persoanelor care nu au drept de vot în municipiul Chișinău, numărul cetățenilor străini și numărul persoanelor care au drept de vot în municipiul Chișinău, dar se aflau în afara țării?

Analiza modului de calculare a numărului de vizualizări de pe rețeaua Facebook, care se regăsește și pe site-ul <https://www.romani.md/vot-anulat-din-cauza-vizualizărilor-cum-le-calculeaza-facebook/> combate vehement pozițiile instanțelor.

Instanțele de judecată au atestat o creștere a numărului de votanți ca rezultat al pretensei agitației electorale din partea lui Andrei Năstase, însă această concluzie este combătută prin prezentarea analizei matematice a rezultatelor votării la alegerile locale din municipiul Chișinău din 2011 și 2015.

Recurenții au mai subliniat că niciun participant la proces nu a solicitat ca alegerile să nu fie validate, instanțele de judecată pronunțându-se din oficiu asupra acestei chestiuni.

Niciun observator, nicio autoritate abilitată cu monitorizarea procesului de alegeri și niciun concurent electoral nu au indicat asupra prezenței unor încălcări ale legislației electorale, care ar fi influențat rezultatele alegerilor, însă doar instanța de judecată, exclusiv în camera de consiliu, a dedus existența acestor pretinse abateri, fără a avea abilitățile necesare, le-a evaluat și a reținut că ele sunt suficiente pentru a nu confirma legalitatea alegerilor.

Recurenții au mai precizat că cauza în ordine de apel a fost judecată de judecători care nu erau în drept să participe la proces, iar procedura de examinare a recuzării a avut un caracter formal, având în vedere că cererea de recuzare a fost examinată de un complet de magistrați compromiși, care au deliberat în termen restrâns, iar din camera de consiliu au ieșit cu dispozitivul încheierii redactate și imprimare, în condițiile în care din spusele responsabililor de la Curtea de Apel Chișinău, în camera de consiliu nu există computer și imprimantă, iar intervalul de timp cât a durat deliberarea era insuficient pentru a redacta încheierea.

La începutul ședinței de judecată în instanța de apel recurenții au fost informați de către completul de judecată că a fost admisă spre examinare cererea de apel depusă de două persoane terțe, care nu au participat la judecarea cauzei în prima instanță, iar la solicitarea lor de a aplica instituția restituirii acestei cereri de apel, magistrații le-au comunicat că deja a fost acceptată spre examinare. Din acest motiv, ei au solicitat prezentarea încheierii de punere pe rol a cererii de apel menționate, însă instanța de apel le-a comunicat că atunci când vor putea studia materialele dosarului, vor putea citi și încheierea.

În cadrul judecării cererii de recuzare, completul desemnat pentru examinarea recuzării a stabilit că o asemenea încheiere lipsește, motiv pentru care acelor persoane terțe nu le-a fost permisă participarea la examinarea cererii de recuzare.

După respingerea cererii de recuzare și redeschiderea ședinței de judecată în instanța de apel, președintele completului le-a prezentat încheierea de punere pe rol a cererii de apel depusă de către persoanele terțe, însă împrejurările descrise impun concluzia că la momentul inițial la care s-a invocat existența acestei încheieri, acest act judecătoresc nu fusese emis.

Din considerentul că s-au atestat grave încălcări ale legii, care necesită a fi expuse nemijlocit în fața instanței, în temeiul art. 444 Cod de procedură civilă, recurenții au solicitat instanței de recurs judecarea recursului cu participarea părților și a reprezentanților în ședință publică, la care să fie asigurată și participarea presei.

La 22 iunie 2018, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de constatare a faptului încălcării art. 52 alin. (3) și (10) Cod electoral de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase și lipsa încălcărilor electorale din partea lui Ion Ceban.

În motivarea cererii de recurs, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, a menționat că instanța de judecată și-a depășit atribuțiile legale, deoarece în susținerea concluziei că Ion Ceban a efectuat agitație electorală au fost aduse în discuție înscrisuri care nu au fost prezentate de părți, ci de judecătorul care a fost recuzat la examinarea cauzei în prima instanță.

Recurentul a mai susținut că instanțele de judecată nu au ținut cont că agitația electorală reprezintă anumite acțiuni din partea concurentului electoral, iar conform

art. 72 alin. (1) Cod electoral, acțiunile/inacțiunile concurenților electorali se contestă în termen de 3 zile în instanța de judecată.

Nu există contestații privind pretinsa agitație electorală a lui Ion Ceban în ziua alegerilor și nici act judecătoresc de constatare a acestor încălcări, circumstanțe care denotă că examinarea din oficiu a acestei chestiuni de către instanța de validare încalcă dreptul concurentului electoral la apărare și la un recurs efectiv.

Recurentul a mai precizat că preținsele acțiuni de agitație electorală ale lui Ion Ceban nu îi sunt imputabile lui, ci presei, iar acțiunile presei pot fi contestate separat, fapt pentru care concurentul electoral nu pot fi responsabil de acțiunile unor terțe persoane, această situație fiind stabilită în mod expres în Codul electoral.

Candidații electorali Ion Ceban și Andrei Năstase nu se află într-o situație de egalitate, în condițiile în care în privința lui Andrei Năstase există o hotărâre judecătorească irevocabilă, prin care s-a stabilit faptul agitației în ziua alegerilor.

La 22 iunie 2018, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a declarat recurs împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere a cerințelor prevăzute în demersul înaintat instanței de fond la 11 iunie 2018 cu numărul de intrare 05-3-38436.

În motivarea cererii, recurentul a invocat că prin alegerile locale noi a fost exprimată voința poporului, a locuitorilor municipiului Chișinău, voință care constituie baza puterii de stat, fiind exprimată prin alegeri libere și directe. Statul trebuie să garanteze exprimarea voinței cetățenilor prin apărarea principiilor democratice și a normelor dreptului electoral.

Recurentul a mai subliniat că instanța de fond nu a constatat abateri în actele prezentate de către Consiliul electoral în care sunt menționate rezultatele alegerilor și că, prin emiterea hotărârii de invalidare a alegerilor, instanța de judecată a ignorat atribuțiile și scopul pentru care a fost constituit și activat Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr.1. Nu au fost constatate abateri în activitatea acestuia, iar pe cale de consecință alegerile urmau a fi validate.

Consiliul electoral a respectat prin activitatea sa prevederile Codului electoral, depunând toate eforturile necesare pentru organizarea și desfășurarea corectă și democratică a alegerilor, garantând libertatea acestora.

La 23 iunie 2018, Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Pavel Dumitru, au depus recurs suplimentar, invocând faptul că la examinarea cauzei în prima instanță și instanța de apel au ridicat problema posibilității și temeiniciei reprezentării concurentului electoral Ion Ceban de către Nicolae Fomov în baza hotărârii nr. 13 din 11 aprilie 2018 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr.1, având în vedere că din textul hotărârii menționate nu se atestă că Nicolae Fomov ar fi fost desemnat în calitate de reprezentant cu drept de vot consultativ al concurentului electoral Ion Ceban, această calitate fiind valabilă doar pentru Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”. Aceste aspecte nu au fost elucidate de către instanțele ierarhic inferioare și urmează a fi examinate de instanța de recurs.

Aceștia au susținut că la materialele cauzei nu există un mandat care ar atesta dreptul lui Nicolae Fomov de a semna referința și de a depune cererea de apel din numele Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

Ei au reiterat că instanța de apel face trimitere, în decizia contestată, la hotărârea Curții Constituționale nr. 34 din 13 decembrie 2016 privind confirmarea rezultatelor

alegerilor și validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova, în care s-a stabilit că sunt temeiuri de invalidare/anulare a alegerilor: (1) cazul în care votarea și stabilirea rezultatelor au avut loc prin fraudă; (2) nu orice fraudă din procesul electoral este echivalentă cu fraudarea alegerilor, ci numai fraudă care este de natură să influențeze rezultatele alegerilor; (3) cererea de anulare a alegerilor trebuie motivată și însoțită de dovezile pe care se întemeiază. Prin urmare, Curtea Constituțională a prevăzut existența unei cereri motivate de anulare a alegerilor, însoțită de probe, fără ca instanța să trebuiască să invoce nevalidarea/anularea din oficiu.

Recurentul a mai atenționat că instanțele de judecată erau obligate să motiveze în ce măsură fraudă comisă pe rețeaua Facebook a afectat rezultatele alegerilor.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, cu privire la admisibilitatea recursului se decide fără prezența participanților la proces sau a reprezentanților acestora, prin emiterea unei încheieri nemotivate despre care se face o mențiune pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Prin prisma normei de drept citate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că demersul înaintat de Partidul politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Pavel Dumitru, cu privire la examinarea cauzei în ședință publică, este lipsit de suport legal și nu poate fi admis.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din trei judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 23 iunie 2018, Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, au solicitat (1) declararea recursului depus de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, ca fiind inadmisibil, deoarece nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 Cod de procedură civilă și este înaintat de o persoană care nu dispune de drepturile procedurale speciale de a contesta un act judiciar expuse în art. 81 Cod de procedură civilă, (2) restituirea recursului declarat de Liudmila Perederii ca fiind depus de o persoană care nu este în drept de a declara și (3) admiterea recursului declarat de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând argumentele invocate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și de către Liudmila Perederii în cererile lor de recurs, în baza materialelor din dosar și a referinței depuse de Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate sunt inadmisibile din următoarele motive.

Cu referire la recursul declarat de Liudmila Perederii, Completul reține următoarele.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, sunt în drept să declare recurs: a) părțile și alți participanți la proces; b) martorul, expertul, specialistul, interpretul și reprezentantul, cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată ce li se cuvine.

În conformitate cu art. 436 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se depune de persoanele menționate la art. 430, cu respectarea condițiilor prevăzute de art. 437 din Cod.

Completul observă că cererea de recurs depusă de Liudmila Perederii este înaintată de o persoană care nu este în drept să o declare, având în vedere că recurenta nu este parte sau participant la proces, neavând, așadar, calitate procesuală.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În acest sens, Completul reține că prin încheierea din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a încetat procedura în apel conform apelului exercitat de Liudmila Perederii și Iuri Țopa (f.d. 55-57, vol. II), pentru că cererea de apel este depusă de către o persoană care nu este în drept să declare apel.

La 23 iunie 2018, Liudmila Perederii și Iuri Țopa au declarat recurs împotriva încheierii din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care a fost respins prin decizia din 23 iunie 2018 a Curții Supreme de Justiție, cu menținerea încheierii contestate (f.d. 117, 122-125, vol. II).

Astfel, printr-un act judecătoresc irevocabil s-a stabilit că Liudmila Perederii nu are calitate procesuală în prezenta cauză.

În acest sens, legislatorul a instituit reguli exprese cu privire la procedurile judiciare naționale, în scopul unei bune administrări a justiției, fiind stabilită exhaustiv lista persoanelor cu drept de a contesta un act judecătoresc.

În această direcție, Completul notează că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu este conform cu art. 6 § 1 al Convenției, decât în cazul în care aceasta urmărește un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Completul reține că Liudmila Perederii nu are un drept procedural de a contesta cu recurs decizia din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău. Din acest motiv, cererea sa de recurs trebuie declarată inadmisibilă în temeiul art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă.

Cu privire la recursurile declarate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov și de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, Completul relevă următoarele.

În conformitate cu art. 433 lit. a¹) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin.(5).

În conformitate cu art. 429 alin. (4) și (5) Cod de procedură civilă, nu pot fi atacate cu recurs:

a) deciziile de trimitere a cauzei la rejudecare care nu se supun niciunei căi de atac;

- b) hotărârile în privința cărora apelul a fost retras în modul prevăzut la art. 374;
- c) deciziile emise de instanța de apel, fără drept de recurs.

Nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art. 430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației. O hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, în cadrul termenului de apel, direct cu recurs dacă părțile consimt expres în fața primei instanțe prin înscris autentic sau prin declarație verbală consemnată expres în procesul-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material.

În speță, recursurile sunt declarate împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care poate fi atacată cu recurs și respectiv recursurile declarate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov și de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 nu pot fi declarate inadmisibile în temeiul art. 433 lit. a¹) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

Conform art. 74 alin. (6) Cod electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție observă că recursurile declarate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și de candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, și de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 împotriva deciziei din 21 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău sunt depuse la 22 iunie 2018, în termenul stabilit de legislația electorală.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

Recursul declarat de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și candidatul electoral Andrei Năstase este semnat de avocatul Dumitru Pavel, care a fost desemnat prin hotărârea nr. 11 din 10 aprilie 2018 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 ca reprezentant cu drept consultativ de vot în cadrul Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 (f.d. 29, vol. I). Prin procura din 31 mai 2018, avocatului Pavel Dumitru i s-a încredințat de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și concurentul electoral Andrei Năstase dreptul de a-i reprezenta în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 30, vol. I).

Recursul declarat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” este semnat de Nicolae Fomov, desemnat prin hotărârea nr. 13 din 11 aprilie 2018 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr.1, în calitate de reprezentant cu drept consultativ de vot în cadrul Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 (f.d. 31-32, vol. I), iar prin

procura din 12 aprilie 2018 i-a fost încredințată, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentarea în instanța de judecată cu dreptul de ataca hotărârea judecătorească (f.d.129, vol. I).

Recursul declarat de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 este semnat de vicepreședintele Ina Babin, investită în această funcție prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1511 din 03 aprilie 2018 cu privire la degrevarea de atribuțiile de serviciu de la locul de muncă permanent a unor membri ai Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și aprobarea statului de personal al aparatului consiliului (f.d. 130, vol. I).

În aceste circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție observă că recursurile declarate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și de candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, și de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 sunt depuse de persoane care au acest drept. Prin urmare, nu este incident temeiul prevăzut de art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat o dată. În acest caz, instanța de recurs reține că temeiul prevăzut de art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă nu este incident.

Având în vedere cele constatate *supra*, instanța de recurs conchide că recursurile declarate de Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și de candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, și de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 nu pot fi considerate inadmisibile în baza temeiurilor enumerate de art. 433 lit. a¹), b), c) sau d) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII din Codul de procedură civilă are un caracter devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs la această etapă este de a verifica temeiurile recursurilor și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, stabilite de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului. Asemenea rigori urmăresc scopul aplicării și al interpretării unitare a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea *Trevisanato v. Italia*, 15 septembrie 2016, paragraful 32).

Completul notează că în cererea de recurs, Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, au invocat drept temei de declarare a recursului prevederile art. 432 alin. (2) lit. a), b) și c) Cod de procedură civilă.

Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, nu a indicat în cererea de recurs niciun temei de drept în vederea declarării recursului prevăzut de art. 432 Cod de procedură civilă.

În cererea de recurs, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a invocat la general prevederile art. 432 Cod de procedură civilă, fără a specifica alineatul sau litera prevăzută în acest articol.

Totuși, din conținutul cererilor de recurs rezultă că, în esență, Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, și Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, au reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară, cu privire la care s-a pronunțat instanța de apel, invocarea pretinselor încălcări comise de către instanța de apel nefiind suficient de fundamentată.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din trei

judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că procedura admisibilității constă în a se verifica dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, instanța de apel și prima instanță au examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și au apreciat corect probele administrate, hotărârile acestora fiind legale. Argumentele invocate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, și de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 în cererile de recurs se referă la fapte care au fost deja constatate de către instanțele inferioare și cu privire la care completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție nu se poate pronunța, acesta efectuând doar o analiză în drept. Mai mult, argumentele invocate de către recurenții menționați nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, iar cererea de recurs depusă de Liudmila Perederii este depusă de o persoană care nu este în drept să declare recurs. Din aceste motive, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibile aceste recursuri.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și c) și art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și candidatul electoral Andrei Năstase, reprezentați de avocatul Dumitru Pavel, de către Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, reprezentat de Nicolae Fomov, de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și de către Liudmila Perederii se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
 Judecător

Ion Druță

Judecătorii

Victor Burduh

Luiza Gafton